

DIRİLİŞ POSTASI

Avusturya, Hollanda'nı teker listesi aldı

18 Oca 2017 - 22:24 - Analiz-Yorum G: 22 Oca 2021 - 17:17

Türkiye-AB ilişkilerinde iyileşme mümkün mü?

ABONE OL

Google News

Prof. Dr. Fuat Keyma/AA 2016 yılının en önemli olaylarından biri olan Brexit, sadece Britanya'nın Avrupa Birliği'nden (AB) ayrılması anlamına gelmedi;...

Prof. Dr. Fuat Keyma/AA

2016 yılının en önemli olaylarından biri olan Brexit, sadece Britanya'nın Avrupa Birliği'nden (AB) ayrılması anlamına gelmedi; aynı zamanda Avrupa Birliği'nin geleceğine yönelik şüphelerin de artmasına ve yaygınlaşmasına neden oldu.

Uzun zamandan beri hem kimliği, hem çekiciliği, hem de geleceği temelinde ciddi bir kriz yaşayan AB ve entegrasyon süreci, Brexit ile birlikte krizin daha da derinleştiği bir evreye girdi. İslam korkusu, göçmen korkusu, yabancı korkusu ile merkez partilerin zayıfladığı, ırkçı, tepkici aşırı sağ partilerin güçlendiği Avrupa siyaseti, zaten AB'nin krizini derinleştiriyordu. Buna, Macaristan, Polonya, Yunanistan hatta İsveç gibi üye ülkelerde de tepkici milliyetçi, ötekileştirici ve dışlayıcı popülist eğilimlerin güçlenmesi de eklenince, AB krizi daha da derinleşti. Brexit ile birlikte Birliğin kilit ülkelerinden Britanya'nın ayrılmasıyla AB, hem kendi içinde hem de bölgesel ve küresel ölçekteki meydan okumalara cevap vermekte yetersiz kalma, etkisini ve dönüştürücü gücünü kaybetme sorunuyla karşılaştı. AB, çok ciddi bir krizden geçiyor. Bu krizin çözümünün bir boyutunu, Türkiye-AB ilişkilerinin yeniden iyileşmesi oluşturuyor. Dahası, hem Türkiye hem de AB, son dönemde çok ciddi

güvenlik riskleri, bölgesel meydan okumalar ve küresel çalkantı ile karşı karşıya. Mülteci krizi, terör sorunu, Suriye ve Irak'ta 'Çökmüş Devlet' sorunu, Türkiye ve AB'yi doğrudan etkileyen riskler ve meydan okumalar. Bu anlamda Türkiye ve AB aynı gemide ve birbirlerinin güvenliği birlikte çalışmalarına ve işbirliğine bağlı.

AB karar mercilerinde vizyon eksikliği

Brexit ve bölgesel-küresel çalkantı, Türkiye-AB ilişkilerini yeniden canlandırmayı gerekli kılarken, son dönemde yaşadığımız ise bunun tam tersi bir durum. İki aktör arasında ciddi bir güven sorunu yaşanıyor; ilişkiler durma noktasında. Gerek Türkiye Cumhurbaşkanı, gerek Başbakanı, AB Bakanı ve Ekonomiden sorumlu Bakanı yeniden iyileşme gerekliliği üzerine girişimlerde ve söylemde bulunuyorsa da, güven krizi ve ilişkilerin kötüleşmesi engellenemiyor. AB'de karar vericiler, vizyon eksikliği, İslam korkusu, tepkici aşırı sağ ve popülist siyasi ve ideolojik söylemlerle rehin alınmış durumda; yeniden iyileşmenin gerekliliği görülse de bu yönde gerekli adımları atmıyorlar ya da atamıyorlar. FETÖ darbe girişimi, DAESH ve PKK terör saldırıları ve ekonomik belirsizliklerle karşı karşıya olan Türkiye'de, anti-Batı, anti-AB ve anti-Amerika söyleminin güçlendiği bir dönemden geçiliyor. Fakat bu söylemin de Türkiye'yi daha güvenli kılma ve düzlüğe çıkarma için olumlu bir tarafı yok; aksine, söylem düzeyinde olan tepki, sorunların çözümünde zararlı da olabilir. Türkiye-AB ilişkilerinin yeniden iyileşmesi her iki taraf için de iyi ve yararlı bir gelişme olacak. Peki bu mümkün mü? Ya da nasıl mümkün kılınabilir?

AB Küresel Stratejisi ve Türk dış politikası

Bu noktada, AB'nin son dönemlerde, altını çizerek söyleyelim, hata yaparak Türkiye'yi dışlayarak tartıştığı "AB Küresel Strateji" raporunun ve açılımının ana önerisinin, AB ile Türkiye dış politika anlayışları arasında önemli bir benzerlik taşıdığını görelim: AB Küresel Strateji raporu, AB'nin, güvenlikten ekonomiye, şiddetten iç savaşa, yoksulluktan iklim değişikliğine, küreselleşen dünyanın bugün yaşadığı çok boyutlu krize ve çalkantıya cevabını içeriyor. Bu cevabın da hem küreselleşmenin ve çok boyutlu krizinin "doğru okunması" ve etkili bir "strateji" üzerine kurulmasını. Doğru okuma ile etkili stratejiyi bir araya getirmek için de "ilkeli pragmatizm" (principled pragmatizm) ilkesi öneriliyor. Diğer bir deyişle, AB, Global Stratejisini, "gerçekçi değerlendirmeler" (realistic assessment) ile "idealist değerler" (idealist aspirations) birleşiminden anlam kazanan, "ilkeli pragmatizm" in şekillendirdiği bir dış politika üzerine kuruyor. Basitleştirirsek, AB, etrafında olanlara ve dünyaya, gerçekçilik temelinde bakacak, tavrını ve cevabıysa, değerler/normalar temelinde verecek. Hem gerçekçi olacak hem de ilkeli. Hem pragmatik davranacak, buna karşılık değerlerini, ilkelerini de unutmayacak. AB, ilkeli pragmatik dış politikasını ne derecede başarılı olarak geliştirebilir ve uygulamaya sokabilir? Bu önemli bir soru ve AB ile üye ülkeler içinde, hem siyasi, hem de akademik düzeyde tartışılıyor. Bu sorunun cevabı başka bir değerlendirmenin konusu olabilir. Ama şu noktanın altını çizelim: Yukarıda kısaca açıklanan AB Küresel Strateji önerisi ve bu önerinin en önemli boyutunu oluşturan ilkeli pragmatizm, ne kadar ve ne derecede Türkiye'nin aktif dış politika vizyonundan farklı? Türkiye'nin, somutta, mülteci krizi, terör sorunu, genelde de, Ortadoğu'da yaşanan büyük istikrarsızlık ve küresel çalkantıya bakışı ile AB Küresel Stratejisi, söylem ve vizyon ekseninde çok mu farklı, yoksa benzer mi? AB Küresel Stratejisi ile aktif Türk dış politikası arasında çakışma ve benzerlik noktaları mı, yoksa farklılaşma ve ayrışma noktaları mı daha fazla?

Türkiye'nin küresel işbirliği arayışları

Aktif Türk dış politikası da, çevreyi doğru okuma ve kendi kapasitesini iyi değerlendirme ekseninde son dönemlerde yapılan bazı stratejik hataları unutmadan söyleyebiliriz ki, gerçekçilik ile idealizm

arasında denge kurmaya çalışan, ilkeli pragmatizmi içeren ve insani normaları ve değerleri önemseyen bir vizyon ve hareket tarzına sahip olmaya çalışıyor. Gerek mülteci krizine bakışta, gerekse de, bölgesel ve küresel sorunlara yaklaşımında, yapıcı, ilkeli ve insani durumu ön plana çıkartan bir vizyonun, sorun çözmede, salt güç ve çıkara dayalı uluslararası ilişkiler anlayışından daha başarılı olacağını öneriyor. Ve başta büyük güçler olmak üzere, BM, NATO, AB, IMF, Dünya Bankası, Dünya Ticaret Örgütü, G20 gibi aktörleri de, bu yönde hareket etmeye ve işbirliği içinde olmaya davet ediyor. "İnsani ve Ahlaki Diplomasi", "Dünya Beşten Büyüktür", "Terörizme Karşı Ortak ve Birlikte Mücadele", "İnsani Yardım", "Güvenlikten Yoksulluğa ve Dışlanmaya İnsani Trajediye Önleyecek Çatışma Çözümü ve Uzlaşma" vb. kavramlar ve sloganlar temelinde Sn. Cumhurbaşkanı başta olmak üzere, devlet ve hükümet yetkililerinin yaptığı birlik ve beraberlik çağrıları, 'ilkeli pragmatizm'den çok mu farklı?

AB güvenliğinin ön ŞARTI Türkiye'nin güvenliği

Söylem düzeyinde AB Küresel Stratejisi ile aktif Türk dış politikası arasında bezerlikleri ve çakışma noktalarını bulmak mümkün. Her iki aktör de dış politika alanında, benzer bir söylem ve anlayışa sahip görünüyor. Daha önce vurgulandığı gibi, bölgesel istikrarsızlığın ve küresel çalkantının çok önemli boyutlarını oluşturan mülteci krizi, başta DAES ve diğer terör örgütlerine karşı mücadele, Suriye ve Irak'tan başlayarak "çökmüş devletlerin" yeniden inşası ve insani yardım alanlarında Türkiye ile AB aynı gemide ve aynı coğrafyada yer alıyor. Türkiye ve AB ne kadar işbirliği ve ortak çalışma içinde olursa o kadar güvenli olacaklar. AB'nin güvenliğinin ön şartı Türkiye'nin güvenliği. Ve tüm bu meydan okumalara cevap, ilkeli pragmatizm yoluyla verilebilir. Bu bağlamda Türkiye-AB ilişkilerinin yeniden iyileşmesine, her iki tarafın güvenliği için, insanların yaşam haklarının güvenceye alınması için ve küresel-bölgesel istikrar için gerek var ve bu bekletilmeden gerçekleştirilmesi gereken bir gereklilik. AB ülkelerinin, Türkiye'yi Küresel Strateji tartışmaları da dahil olmak üzere genel dışlayıcı tavrı, vizyonsuzluk ve çifte standart göstergesi, İslam ve yabancı-göçmen düşmanlığı sorunlarında görüldüğü gibi ideoloji ve dogmanın rasyonelitenin önüne geçmesinin sonucu. AB tam üyelik müzakerelerini yürüten bir aday ülke olarak Türkiye'nin demokrasi, haklar ve özgürlükler alanlarındaki sorunlarını eleştirmek, ilke ve kurumsal düzenleyici normalar temelinde, AB'nin yapabileceği, yapması gereken bir şey. Ama bu eleştiri, ne objektiflikten sapmalı, ne de AB-Türkiye ilişkilerinin yeniden iyileşmesini engellemeli. Eleştiri ve işbirliği aynı anda yapılabilir, bölgesel ve küresel meydan okumalara ortak tavır geliştirilirken, aktörler birbirlerinin hatalarına eleştirel de yaklaşabilirler. Mülteci krizine insani cevap ve teröre karşı mücadele temelinde ortak tavır geliştiren Türkiye ve AB, demokrasiden Gümrük Birliği'nin modernizasyonuna kadar farklı konularda objektif ve yapıcı olarak birbirlerini eleştirebilirler.

AB'nin Türkiye'yi kaybetme lüksü yok

Brexit ile birlikte geleceği giderek belirsiz hale gelen AB'nin, gelinen aşamada Türkiye'yi kaybetme lüksü yoktur. FETÖ-DAES-PKK terör saldırılarına maruz kalan, ekonomisinde risklerin ve belirsizliklerin arttığı ve 3.3 milyon mülteciye "şartsız misafirperverlik ilkesi" temelinde kollarını açan Türkiye'nin de güvenli ve istikrarlı bir gelecek üretmesinin çok önemli bir boyutu, AB tam üyelik müzakereleri ve güçlü AB çapası'dır. 2017 başında Kıbrıs sorununa çözüm ihtimaliyle başlayan ve karanlık günler içinde aydınlığı bize gösteren olumlu öykü ihtimallerine en büyük katkıyı, Türkiye-AB ilişkilerinin yeniden iyileşmesiverecektir. Türkiye'nin istediği de bu yönde bir tavrın ve hareketlenmenin başlamasıdır.

#

Yorum yaz

Sitemizdeki dış bağlantılar referans amaçlıdır, dış bağlantıların içeriklerinden kuruluşumuz sorumlu değildir

Kuruluş Hakkında

Künye Bilgileri

Yayın İlkeleri

Haber İhbar
Reklam Ver

İletişim

© 2022 Diriliş Postası Tüm Hakları Saklıdır
Veri Politikası Kullanım Şartları

+90 (212) 550 90 05

